

Πληροφορίες: Μπαφέ Νίκη
(τηλ.:2131306817)
Αλεξάνδρα Μοσχοπούλου
(τηλ.: 2131306628)
Γραμματεία: 2131306703, -605
Ηλ. διεύθυνση: cr@synigoros.gr

Προς

- 1) Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Μονάδα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Μαθητείας
- 2) Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού,
Γενική Διεύθυνση Σπουδών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης

Θέμα: Αναφορές στον Συνήγορο του Πολίτη σχετικά με το περιεχόμενο σχολικού συγγράμματος και εκπαιδευτικού υλικού

Αξιότιμες, Αξιότιμοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορές σχετικά με περιεχόμενο σχολικού βιβλίου, καθώς και φυλλαδίου που δόθηκε σε μαθητές/μαθήτριες δημοτικού από εκπαιδευτικό, τα οποία φαίνεται να περιείχαν φράσεις που καλλιεργούν και αναπαράγουν αρνητικά στερεότυπα.

Ειδικότερα:

Α) Υποβλήθηκε αναφορά σχετικά με το περιεχόμενο του βιβλίου «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας», που διδάσκεται στη Γ΄ Λυκείου.

Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αναφορά, στο Κεφάλαιο 9, «Οικονομικές Διακυμάνσεις-Πληθωρισμός-Ανεργία», στο υποκεφάλαιο 4 «Ανεργία», μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι «...Επίσης άτομα τα οποία μπορούν να εργαστούν, αλλά για διάφορους λόγους δε θέλουν, **για παράδειγμα, τεμπέληδες**, δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Συνεπώς, τα άτομα τα οποία δεν μπορούν ή δε θέλουν να εργαστούν αποτελούν τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό...».

Κατόπιν σχετικής έρευνας, ο Συνήγορος ενημερώθηκε ότι η συγκεκριμένη φράση διαγράφεται κάθε χρόνο από τη διδακτέα ύλη της Γ΄ τάξης στο Γενικό Λύκειο. Ωστόσο, δεν φαίνεται να ισχύει το ίδιο όσον αφορά τη διδακτέα ύλη του βιβλίου στη Γ΄ τάξη των ΕΠΑΛ.

Η εν λόγω διατύπωση, ωστόσο, αναπαράγει ένα αρνητικό στερεότυπο σχετικά με τους λόγους που ένας/μία πολίτης δεν εργάζεται και τροφοδοτεί επιζήμιες αναπαραστάσεις.

Μετά από τα παραπάνω, παρακαλούμε **να επεκταθεί η διαγραφή της φράσης και από την διδακτέα ύλη του βιβλίου στη Γ΄ τάξη ΕΠΑΛ.**

Περαιτέρω, επειδή, παρά το ότι η φράση αυτή απαλείφεται από την ύλη της Γ΄ τάξης του ΓΕΛ, εξακολουθεί να υφίσταται και άρα να αναγιγνώσκεται από τους μαθητές και τις μαθήτριες, παρακαλούμε για την τροποποίηση του συγκεκριμένου εδαφίου με απάλειψη του χαρακτηρισμού «*τεμπέληδες*».

Β) Γονείς μαθητή δημοτικού διαπίστωσαν ότι σε φυλλάδιο που, όπως αναφέρθηκε είχε αντληθεί από τον ιστοχώρο του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου, και δόθηκε στους/στις μαθητές/τριες από εκπαιδευτικό της τάξης περιλαμβανόταν ως παράδειγμα για τη μελέτη της κλίσης ονομάτων, η φράση «*τον αράπη κι αν τον πλύνεις, το σαπούνι σου χαλάς*», με οδηγία να προσεχθεί η κλίση του ουσιαστικού «*αράπης*». Κατόπιν, ενεργοποίησης των γονέων τόσο προς τη σχολική μονάδα όσο και προς το ΠΣΔ αφαιρέθηκε το φυλλάδιο αυτό, που αυτονόητα αναπαράγει προβληματικά στερεότυπα.

Παρά το γεγονός ότι στον ιστοχώρο του ΠΣΔ αναφέρεται ρητά η απουσία ελέγχου και ευθύνης για το περιεχόμενο που προέρχεται από χρήστες («*Το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο δεν ευθύνεται για περιεχόμενο που εμφανίζεται στο sch.gr και προέρχεται από τους χρήστες του ή από άλλες εξωτερικές πηγές*»), θεωρείται ότι είναι σκόπιμο να προταθεί μέσω του Υπουργείου η ανάρτηση στον ιστοχώρο σχετικής οδηγίας αυξημένης εγρήγορσης των χρηστών/τριών ως προς το περιεχόμενο που αναρτάται προς αξιοποίηση στα σχολεία της χώρας, για την αποφυγή, μεταξύ άλλων, φράσεων και όρων που θα μπορούσαν να αξιολογηθούν ως ρατσιστικοί και στερεοτυπικοί.

Αντίστοιχα, προτείνεται να δοθεί ανάλογη κατεύθυνση προς τους/τις εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, με έμφαση στην εξάλειψη από τον χώρο της εκπαίδευσης κάθε μορφής δυσμενούς διάκρισης σε οποιαδήποτε βάση και με οποιονδήποτε τρόπο και αν εκδηλώνεται αυτή (με ιδιαίτερη προσοχή σε εκφράσεις που συχνά δεν γίνονται άμεσα αντιληπτές), αλλά και ευαισθητοποίηση ώστε να αποφεύγονται τόσο στον γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο εκφράσεις που συμβάλλουν στη διατήρηση γενικότερα προσβλητικών αναπαραστάσεων.

Παρακαλούμε να γνωστοποιήσετε στον Συνήγορο τις ενέργειές σας κατόπιν εξέτασης των παραπάνω προτάσεων. Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία και παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με εκτίμηση

Θεώνη Κουφονικολάκου
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη
για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Κοινοποίηση:

- 1) Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- 2) Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο